

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tat-22 ta' Gunju, 2007

Rikors Numru. 29/2006

Hix Limited

Versus

**Avukat Ġenerali u Joseph Anthony Gasan, Paola mart
Tonio Ganado, Silvia mart Iginio Trapani Galea Feriol,
Veronica mart Michael Soler, Andrew Ganado, Lisa
Bradshaw, Christian Ganado, Bettina Azzopardi,
Michael Trapani Galea, Greta Trapani Galea, Paul
Trapani Galea, Nicholas Trapani Galea, Sarah Gasan,
David Gasan, Mark Gasan, Louisa Borg, John Soler u
Stephanie Soler**

F'din il-kawża s-socjetà rikorrenti qiegħda titlob rimedju għax qiegħda tgħid illi nkisru l-jeddijiet fundamentali tagħha għal smiġn xieraq imħarsa taħt l-art. 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta ["il-Kostituzzjoni"] u l-art. 6 tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali ["il-Konvenzjoni"].

Ir-rikorrenti fissret illi b'rikors ipprezentat quddiem il-Bord li Jirregola l-Kera l-intimati (rikorrenti f'dawk il-proċeduri) kienu talbu li jingħataw lura l-fond numru 28, Triq Tonna, Tas-Sliema. Ir-rikorrenti (intimata fil-proċeduri quddiem il-bord) ressqet l-eċċezzjoni illi t-talba ma setgħetx tintlaqa' għax kienet mibnija fuq il-premessa żbaljata illi l-fond kien mikri biex jinżammu fih karrozzi, meta kien mikri b'kitba tal-15 ta' Ġunju 1971 li tgħid illi l-fond inkera bħala remissa għal kull ġeneru ta' kummerċ. Bla ħsara għal dik l-eċċezzjoni, ir-rikorrenti kienet kompliet twieġeb ukoll illi t-talba ma setgħetx tintlaqa' wkoll għax kienet mibnija fuq il-premessi żbaljati li sar bdil fl-użu tal-fond u li saret ħsara. Fis-sentenza ta' l-1 t'April 2003 il-Bord li Jirregola l-Kera, billi sab illi l-fond, għalkemm kien inkera għall-ħidma kummerċjali, ma kien qiegħed jintuża għal ebda forma ta' negozju, kien mitluq u fih kienu jinżammu ħwejjeġ ta' bla valur li ma għandhom ebda rabta ma' negozju, laqa' t-talba ta' Joseph Anthony Gasan *et* u tahom is-setgħa li jieħdu lura l-fond f'idejhom.

Ir-rikorrenti appellat minn dik is-sentenza u l-aggravju ewlieni tagħha kien illi l-fond ma kienx inkera għall-użu kummerċjali iżda bħala remissa. Barra minn hekk, il-kitba tal-kuntratt ta' kiri kienet tgħid illi l-kerrej seta' jinqeda bil-fond mikri għal kull ġeneru ta' negozju u bħala *garage tal-car hire*; meta għażel li jinqeda bil-fond bħala maħżen kien qiegħed jagħmel użu permess fil-ftehim.

Fis-sentenza tal-10 ta' Marzu 2004 il-Qorti ta' l-Appell, wara li qieset illi fil-fond ma tinsab ebda merkanzija tan-negozju, u illi l-fond ilu ħafna snin ma jsir użu minnu, ċaħdet l-appell u wettqet is-sentenza mogħtija mill-Bord li Jirregola l-Kera.

Ir-rikorrenti tkompli tgħid illi kemm il-Bord li Jirregola l-Kera u kemm il-Qorti ta' l-Appell xejn ma qiesu l-argument ewlieni mressaq minnha – li kien illi l-kerrej kellu kiri ta' remissa u li kellu l-jedd, mhux l-obbligu, li jinqeda bil-fond għal kull ġeneru ta' kummerċ u bħala *garage tal-car hire* – u la iddeċidew kontra dan l-argument u lanqas taw xi raġuni għala l-argument skartawh. Huwa jedd ta' kull parti f'kawża illi l-qorti li għandha tisma' u taqta' dik il-kawża tqis u tiddeċiedi dwar l-argumenti kollha mressqa mill-partijiet, u li, meta tiċħad argument, tagħti r-raġuni għala għamlet hekk, sabiex il-partijiet jingħataw smiġħ xieraq.

Kemm il-Qorti ta' l-Appell u kemm il-Bord li Jirregola l-Kera naqsu li jagħmlu dan.

Għalhekk, tkompli tgħid ir-rikorrenti, id-deċiżjonijiet tal-bord u tal-Qorti ta' l-Appell ingħataw bi ksur tal-jedd fundamentali tagħha għal smiġħ xieraq imħares taħt l-art. 39 tal-Kostituzzjoni u l-art. 6 tal-Konvenzjoni.

Ir-rikorrenti għalhekk fetħet din il-kawża u qiegħda titlob illi din il-qorti:

1. tgħid illi nkiser il-jedd fundamentali tar-rikorrenti għal smiġħ xieraq imħares taħt l-art. 39 tal-Kostituzzjoni u l-art. 6 tal-Konvenzjoni;
2. tgħid illi ma jiswewx is-sentenzi mogħtija mill-Bord li Jirregola l-Kera fl-1 t'April 2003 u mill-Qorti ta' l-Appell fl-10 ta' Marzu 2004 fl-ismijiet Joseph Anthony Gasan et versus Hix Limited;
3. tgħid illi l-intimati għandhom iwieġbu għad-danni kollha u għad-danni morali li garrbet ir-rikorrenti minħabba l-għemil tagħhom bi ksur tal-liġi;
4. tillikwida dawk id-danni u tikkundanna lill-intimati jħallsu d-danni hekk likwidati, bl-imgħax sa dakinhar meta jsir il-ħlas; u
5. tagħti kull rimedji ieħor xieraq u meħtieġ sabiex jitharsu l-jeddijiet fundamentali tar-rikorrenti.

Qiegħda titlob ukoll l-ispejjeż tal-kawża.

Il-qorti rat it-tweġiba ta' l-intimati Joseph Anthony Gasan et ipprezentata fit-28 ta' Ġunju 2006 u dik ta' l-Avukat Ġenerali tal-10 ta' Lulju 2006, u rat ukoll l-atti kollha tal-kawża, fosthom l-atti mehmuża b'nota ta' l-24 ta' Novembru 2006. Rat ukoll in-nota ta' sottomissjonijiet tas-soċjetà rikorrenti tas-26 ta' Frar 2007.

Din il-qorti tħoss illi għandha tgħid bla tlaqliq illi din il-kawża miftuħa mis-soċjetà rikorrenti *Hix Limited* hija abbuż flagranti u sfaċċat tal-proċess ġudizzjarju, maħsuba biex tkompli ddewwem l-esekuzzjoni ta' sentenza ta' żgumbrament mogħtija kontra tagħha mill-Bord li Jirregola l-Kera u mwettqa mill-Qorti ta' l-Appell, u wara wkoll illi lir-rikorrenti ma seħħilhiex li tħassar dik is-sentenza wara talba għal ritrattazzjoni li kienet ukoll miċħuda.

Il-fatti rilevanti huma dawn:

Is-soċjetà rikorrenti kienet tikri fond mingħand l-intimati Joseph Anthony Gasan et u ngħatat il-jedd tinqeda bil-fond "għal kull generu ta' kummerċ u bħala *garage* tal-*car*

hire". Is-sidien talbu lill-Bord li Jirregola l-Kera jagħtihom is-setgħa illi ma jgeddux il-kiri għax, fost ħwejjeġ oħra, ir-rikorrenti bidlet l-użu tal-fond.

Ir-rikorrenti ressqet l-argument illi l-kiri kien ta' remissa u illi l-ftehim kien jagħtiha s-setgħa, u mhux l-obbligu, li tingeda bil-fond għal kull ġeneru tal-kummerċ u biex jinżammu karrozzi fih.

Fir-rikors tallum qalet illi l-bord ma qiesx dan l-argument; dan, iżda ma hux minnu. Il-bord fis-sentenza tinterpreta l-patt dwar l-użu tal-fond li jfisser illi "l-fond kellu jintuża għal negozju u mhux għal xi attività li ma hiex kummerċjali". Billi mbagħad sab illi "l-fond ma hu qed jintuża għal ebda sura ta' negozju", u illi "l-fond inkera għall-ħidma kummerċjali imma issa ilu s-snin ma jintuża għalhekk", u għalhekk "jirriżulta abbandun tal-fond", il-bord laqa' t-talba ta' Joseph Anthony Gasan *et*.

Ir-rikorrenti appellat minn din is-sentenza u l-aggravju ewlieni tagħha, fi kliem ir-rikors ta' l-appell, "huwa dirett kontra r-raġunament tal-Bord li Jirregola l-Kera illi l-fond huwa fi stat ta' abbandun għaliex «ma hu qed jintuża għal ebda sura ta' negozju»", għax il-fond kien inkera mhux bħala *garage* iżda bħala remissa.

Il-Qorti ta' l-Appell, iżda, ma qablitx ma' dan l-argument tar-rikorrenti għax qablet mal-konklużjoni ta' fatt tal-bord illi l-fond inkera "għal kull ġeneru ta' kummerċ u bħala *garage* tal-*car hire*". Qablet ukoll mal-konklużjoni ta' fatt tal-bord illi fil-fond ma kien hemm ebda attività kummerċjali u illi l-fond kien ilu ħafna snin ma jsir użu minnu. Għalhekk çaħdet l-appell.

Issa r-rikorrenti qiegħda tgħid illi l-bord u l-Qorti ta' l-Appell ma qisux l-argument ewlieni tagħha illi hija kellha l-jedd, mhux l-obbligu, illi tingeda bil-fond għar-raġunijiet imsemmija fil-kitba tal-kuntratt ta' kiri; preżumibbilment, mela, setgħet ma tingediex bil-fond għal dawk ir-raġunijiet. Dak l-argument, iżda, kien miċħud għax il-bord u l-Qorti ta' l-Appell sabu illi l-fond kellu jintuża għall-kummerċ jew bħala *car hire garage*. Jidher ċar illi dak li qiegħda tfittex ir-rikorrenti hu li tagħmel appell ieħor mis-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell, għalkemm taħt il-libsa ta' kawża għall-ħarsen ta' jeddijiet fundamentali. Dan iżda huwa abbuż ta' dawn il-proċeduri, għax is-setgħa tal-qorti f'kawzi bħal dik tallum ma hijiex li terġa' tqis il-meritu ta' kawża

maqtugħa minn qorti oħra – kif qiegħda tippretendi r-rikorrenti – iżda li tara kienx hemm ksur ta' jedd imħares taħt il-Kostituzzjoni jew taħt il-Konvenzjoni.

Għal dawn ir-raġunijiet it-talbiet tar-rikorrenti għandhom jiġu miċħuda.

Il-qorti għalhekk taqta' l-kawża billi:

1. tiċħad it-talbiet tas-soċjetà rikorrenti; u
2. tgħid, għal dak li jgħid u jrid l-art. 46 tal-Kostituzzjoni u l-art. 4 ta' l-Att dwar il-Konvenzjoni Ewropea [Kap. 319], illi t-talbiet tas-soċjetà rikorrenti huma sempliċement frivoli u vessatorji.

Tikkundanna lir-rikorrenti tħallas l-ispejjeż kollha tal-kawża, u, billi wkoll hija tal-fehma illi din il-proċedura mibdija mir-rikorrenti kienet waħda fiergħa u vessatorja, wara li rat il-paragrafu 10(1) tat-Tariffa A mehmuża mal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, tordna lis-soċjetà rikorrenti tħallas lir-Registatur tal-Qrati spejjeż addizzjonali ta' erba' mitt lira (Lm400).

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----